

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **J. Š.**, bývajúcej v M., zastúpenej JUDr. Š. B., advokátom so sídlom v T., proti žalovaným **1/ E. I.** a **2/ M. I.**, obom bývajúcim v M. a zastúpeným JUDr. M. P., advokátom so sídlom v T., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 13 C 107/2006, na dovolanie žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. januára 2010 sp. zn. 23 Co 361/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v lehote 3 dní trovy dovolacieho konania 62,70 € na účet JUDr. Š. B., advokáta so sídlom v T., vedený v U. S., a.s., pobočka T., číslo účtu: X..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trnava rozsudkom zo 7. septembra 2009 sp. zn. 13 C 107/2006-157 určil, že 1. kúpna zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania 5. júna 2006, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti v katastrálnom území M., vedené v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m² s domom postaveným na parcele č. X. súpisného čísla X. (ďalej len „nehnutelnosti“), v ktorom pre žalobkyňu bolo zriadené vecné bremeno bývania a užívania, je neplatná, a 2. vlastníčkou nehnuteľností je žalobkyňa. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 631,34 € trov konania a na účet súdu prvého stupňa 426,20 € trov štátu. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v konaní bolo zistené, najmä znaleckým posudkom znalca MUDr. S. a výsluchom znalca, že žalobkyňa

v čase podpísania kúpnej zmluvy trpela organickým psychosyndrómom s poruchami správania a demenciou zmiešanej etiológie a pre tieto duševné poruchy nebola schopná pochopiť zmysel, účel a obsah kúpnej zmluvy. V dôsledku toho a s poukazom na § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka určil, že kúpna zmluva je neplatná a že žalobkyňa je vlastníčkou nehnuteľností, ktoré boli predmetom tejto zmluvy. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a o trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaných 1/, 2/ Krajský súd v Trnave rozsudkom z 27. januára 2010 sp. zn. 23 Co 361/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, žalovaných zaviazal zaplatiť žalobkyni 60,44 € trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho právnym posúdením veci. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil odvolací súd poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/, 2/ dovolanie, v ktorom namietali, že v konaní im postupom súdov bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a konanie je postihnuté vadou uvedenou v § 237 písm. c/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom videli v tom, že odvolací súd vo veci rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, napriek tomu, že vo veci bolo potrebné vykonať dokazovanie ohľadne spôsobilosti žalobkyne uzavrieť kúpnu zmluvu, ktoré navrhovali v priebehu konania (vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania, výsluch ošetrovateľov žalobkyne, výsluch zamestnancov domova dôchodcov, listinné dôkazy), čím porušil ustanovenie § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. a znemožnil im uplatniť ich procesné práva. Vadu uvedenú v § 237 písm. c/ O.s.p. žalovaní odôvodnili tým, že žalobkyňa nemala procesnú spôsobilosť a nebola v konaní riadne zastúpená a v tomto smere poukázali na výpoveď MUDr. S., v ktorej sa vyjadril, že žalobkyňa mala byť pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Z týchto dôvodov žiadali rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žalovaných uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a navrhla dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom, skúmal

bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním žalovaných 1/, 2/ napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, je podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovoláním žalovaných nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaných nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalovaných 1/, 2/ by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Uvedené ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému

rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, d/, e/ a g/ O.s.p. dovolatelia nenamietali a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaných preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. c/ a f/ O.s.p.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. c/ O.s.p. dovolatelia videli v tom, že žalobkyňa vzhľadom na znalcom zistené duševné poruchy nemala procesnú spôsobilosť a nebola v konaní riadne zastúpená.

Podľa ustanovenia § 237 písm. c/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený.

Predpokladom procesnej nespôsobilosti účastníka konania je skutočnosť, že nemá vôbec spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva alebo brať na seba povinnosti, alebo táto jeho spôsobilosť bola obmedzená. Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa teda odvoláva na hmotné právo, t.j. Občiansky zákonník. Podľa § 7 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne. Strata procesnej spôsobilosti môže u fyzickej osoby nastať predovšetkým zbavením alebo obmedzením jej spôsobilosti k právnym úkonom na základe rozhodnutia súdu (§ 186 a nasl. O.s.p.), pričom procesne nespôsobilý účastník musí byť zastúpený zástupcom. Rozsudok, ktorým sa rozhodlo o pozbavení alebo obmedzení na právne úkony treba považovať za rozsudok o osobnom stave, ktorý však nemá spätnú účinnosť.

Dovolací súd zároveň poukazuje na to, že aj v prípade, ak by v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. c/ O.s.p. došlo, nemožno bez ďalšieho z toho vyvodiť, že by tým bola spôsobená určitá ujma na právach všetkým účastníkom konania. V sporovom konaní, kde stoja proti sebe procesné strany s opačnými záujmami na výsledku konania, účastník konania, ktorý je s výsledkom sporu (s rozhodnutím súdu) spokojný, nepociťuje ako ujmu na svojich právach okolnosť, že prípadne mohlo dôjsť v jeho neprospech k porušeniu procesných predpisov. Na druhej strane bolo by však v rozpore s princípom sporového konania, ak by účastník, v neprospech ktorého k žiadnemu porušeniu procesného predpisu nedošlo, mohol takéto porušenie, ktorého sa dopustil súd len vo vzťahu k inému účastníkovi konania, namietat v záujme dosiahnutia priaznivejšieho výsledku vo svoj prospech.

V danom prípade to znamená, že dovolatelia, ktorí boli v konaní neúspešní, nemôžu voči úspešnej žalobkyni namietat vadu konania podľa § 237 písm. c/ O.s.p., ktorá má spočívať v nedostatku jej procesnej spôsobilosti a riadnom zastúpení žalobkyne v súdnom konaní. Preto k vade spôsobujúcej zmätočnosť rozhodnutia podľa § 237 písm. c/ O.s.p. by dovolací súd mohol prihliadať len vtedy, ak procesnú spôsobilosť nemali dovolatelia bez toho, aby boli riadne zastúpení. Opačný záver nemožno vyvodiť ani z § 242 ods. 1 O.s.p.,

ktoré ukladá dovolaciemu súdu z úradnej povinnosti vyvodiť dôsledky z existencie zmätočných väd. Keďže v prejednávanej veci dovolatelia namietajú nedostatok procesnej spôsobilosti žalobkyne a jej riadneho nezastúpenia v konaní, ktorá bola v spore úspešná, nemožno na jeho základe, aj keby skutočne konanie namietanou vadou trpelo, ich dovolanie z nimi namietaného tohto dovolacieho dôvodu považovať za prípustné a dôvodné.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie procesne vadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by v konaní došlo k odňatiu možnosti žalovaných 1/, 2/ pred súdom konať.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na pojednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Zo spisu vyplýva, že odvolací súd považoval skutkové zistenia súdu prvého stupňa za úplné a ich právne posúdenie súdom prvého stupňa za správne; v dôsledku toho dospel k záveru, že sú dané zákonné dôvody pre potvrdenie odvolaním napadnutého rozsudku (§ 219 O.s.p.). V tomto prípade: a/ nebolo potrebné dokazovanie zopakovať ani doplniť, b/ súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania a c/ obsah spisu nesvedčí o tom, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ

prejednal odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Uvedený postup odvolacieho súdu nemal za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ žalovaní v dovolaní namietali, že súdy nevykonali všetky nimi navrhované dôkazy treba uviesť, že význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonal všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustné (viď R 125/1999). Nevykonaním žalovanými navrhovaného dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu ich možnosti konať pred súdom.

K námietke žalovaných týkajúcej sa nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov, dovolací súd uvádza, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). Skutočnosť, že dovolatelia nesúhlasia s tým, ako súdy vyhodnotili vykonané dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj R 42/1993).

Pokiaľ by dovolatelia zastávali názor o odňatí možnosti pred súdmi konať tiež nesprávnym právnym posúdením veci, dovolací súd poznamenáva, že § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti účastníka konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou

činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením veci v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súd vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale samo o sebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaných 1/, 2/ odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., lebo smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ a 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa podala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy tohto konania vyčíslila. Dovolací súd jej priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta (ktorý ju zastupoval aj pred súdmi nižších stupňov) za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia zo 4. júna 2010 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení vyhlášky č. 232/2010 Z.z. (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo výške 55,49 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 7,21 €)] predstavuje spolu 62,70 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. októbra 2010

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Klaudia Vrauková